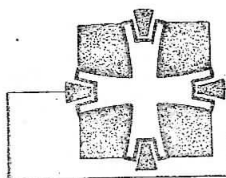
GOD. XXXI BROJ 2 BEOGRAD, FEBRUAR, 1962. CENA 30 DIN.

BLAGOVEST

SVETA OBITELJ U NAZARETU

Isus im bijaše poslušan, i napredovao je u mudrosti, rastu i milosti pred Bogom i ljudima. (Lk. 2, 51. 52).

24372

SVEĆNICA

Svećnicom se završava božićnje vreme. To je zadnji blagdan sa božićnim sadržajem.

40 dana posle rođenja, Krista su doneli u Jerusalem prema propisima Mojsijeva zakona. Taj je zakon propisivao otkup prvorođenog muškog deteta i očišćavanje majke od levitske nečistoće. Tako je Svećnica dvostruki blagdan: Kristovog otkupa odnosno prikazanja te Marijinog očišćenja.

I. Liturgija tog dana slavi Kristov ulazak u hram. »I gle, dolazi u hram tvoj Gospodar. Raduj i veseli se Sijon, izlazeći u susret tvome Bogu!« Kakvim je svetim raspoloženjem došao taj dan u hram starac Šimun. Lice mu je bilo ozareno od sreće, u drhćuće ruke prima Božje Dete, i ljubeći njegove nežne ručice klanja mu se, proriče njegovu budućnost i peva svoj labudji spev. Osećanjima pomlađenog Šimuna sa zapaljenim svećama izlazimo i mi u procesiji u susret Spasitelju, koga prvi puta nosi presveta Bogorodica u svetište. Ponavljajmo za Šimunom: »Svetlo, da rasvetli pogane i proslavi svoj narod, Izrael« (Lk. 2, 32).

Isus ulazi u hram da se izvrši nad njim slovo zakona. Sveti ga Josip otkupi za pet srebrnih novaca. No, Krista, preodređeno Janje Božje, srebrni novac nije mogao otkupiti niti osloboditi od teškog i uzvišenog poslanstva — da umre za ljudski rod. Kristov ulazak u hram pre znači svečano prikazanje. Krist nekako javno očituje nebeskom Ocu svoju spremnost da do kraja izvrši njegovu volju: »Ni žrtve ni prinosa nisi hteo, ali si mi telo pripravio. Evo me, dolazim, da ispunim tvoju volju« (Hebr. 10—10). Krist se savršeno podređuje volji svog nebeskog Oca. Tu će volju čitav život najsavesnije ispunjavati sve do smrti, — smrti na križu.

Svojim nas primerom Krist poziva da i mi prihvatimo Božji plan koji se odnosi na naš život. Valja i nama kazati: Evo me, dolazim da izvršim Tvoju volju. Kad se Božja volja kosi s našom, kad nam Bog sprema križ, kojem se opire naša priroda, kako je teško kazati: Evo me. Ali pomislimo tada: da li je moguće da nebeski Otac ne vodi računa o našoj sreći, o našem večnom blaženstvu. Istinita je reč — »Moj sine, ne preziri karanja Gospodnjega, jer Gospodin kara onoga koga ljubi, i bije svakoga, koga priznaje svojim sinom« (Hebr 12, 6). Očinska ljubav nam dakle šalje trpljenje.

Crkva nam danas daje sveću u ruke. Krist se toliko puta nazvao svetlom. »Ja sam svetlo sveta. Ko mene sledi, sigurno ne ide po tami, već ima svetlo, koje vodi u život« (Iv 8, 12). Krist je svetlo sveta svojom naukom koja nadilazi svaku mudrost. Krist je svetlo koje grije i daje život. »Ja sam došao da ovce imaju život, da ga imaju u izobilju« (Iv 10, 10). Krist nas poziva da sledimo njegov primer. »Dođite k meni svi koji ste umorni i opterećeni, i ja ću vas okrepiti. Uzmite moj jaram na se i naučite se od mene, jer sam krotka i ponizna srca. I naćićete pokoj svojim dušama« (Mt 11, 28—30).

Svet u kome živimo očekuje od nas katolika da ga obasjavamo svetlom duboke, nepokolebive vere, svetlom čestitog kršćanskog života, koje zna praštati i deliti od svoga. To je put kojim ćemo moći jednom sa zapaljenom svetiljkom izaći pred Krista da nas pripusti nebeskoj gozbi.

II. Marijino očišćenje. Svećnica je i Marijin blagdan. Najsvetija i najčistija žena podredila se Mojsijevom zakonu, iako za nju nije važio. Uprkos velike odlike devičanstva, sveta se Bogorodica uvrstila u red drugih majki i prinela dar siromašnih za svoje očišćenje. Uči nas time, neka se i mi rado podredimo Božjim i crkvenim zakonima, da ne tražimo olako ispriku da se oslobodimo zakonskih obaveza.

Kad je izvršila propise zakona, blažena Gospa je prikazala Dete Isusa, ali

ne samo njega nego i sebe. Blaženoj Gospi nije bilo nepoznato da će se Isusovo poslanstvo završiti stradanjem te da će i ona kao njegova majka biti uključena u to trpljenje. Kroz zastor starozavetnih proročanstava i posebnim rasvetljenjem sve potpunije joj je postajalo to saznanje. Sada u hramu utvrđuje ju u tome i reč starca Šimuna: »Ovaj je određen za propast i uskrsnuće mnogih u Izraelu, za znak kojemu će se protiviti — a tebi samoj će mač probosti dušu — da bi se otkrile misli mnogih srdaca« (Lk 2, 34—35).

Kao jaka žena, prava Judita, ponavlja Marija i tada: »Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po tvojoj reči« (Lk 1, 38). Bila je spremna da bude u punoj meri dobra majka, verni pratilac svog čeda. Već tada je bila u ulozi Suspasiteljice ljudskog roda.

I mi moramo raditi na spasenju svoga bližnjega, jer nam je brat. Svi smo naime udovi Kristova otajstvena tela, odnosno treba da budemo. Jedan ud pomaže drugome. Ta obaveza ne važi samo za misionare i svećenike, nego i za običnog vernika. Kao socijalna bića bezbrojnim smo vezama međusobno povezani. Jake snage vuku sve društvo, pa i nas, prema propasti, a opet su u pokretu i snage svetla, koje rade na spasenju. Među ovima mora biti i naše mesto.

Nauka i poruka Svećnice: kao praktični katolici moramo biti svetlo na svećnjaku koje svetli i zrači u svoju okolinu, moramo biti kvasac koji snagom svog primera sprečava zlo i potiče na dobro u svom okolju, iako se time izlažemo neugodnostima i trpljenju. No, u nebo vodi samo kraljevski put križa!

ISTOČNI GRIJEH

»A dade Gospod Bog čovjeku ovu zapovijed: Sa svakog drveta u vrtu smiješ jesti; samo s drveta spoznanja dobra i zla ne jedi! Jer čim bi jeo s njega, morao bi umrijeti« (Gen. 2, 16—17).

Kad je Bog stvorio prve ljude, dao im je vladalačku moć nad svim stvorenjima: »Radujte se i množite se! Napunite zemlju i podvrgnite je sebi! Vladajte nad ribama morskim, nad pticama nebeskim i nad svakim živim bićem, što se miče na zemlji« (Gen. 1, 28). Ljudi će, dakle, slobodno raspolagati sa svim živim stvorovima iz biljnog i životinjskog carstva, a zemlju (tj. prirodne sile i zakone) imaju istraživati i njome zavladati u svoje svrhe. Na taj način čovjek postaje sudionik vrhovne kraljevske Božje vlasti nad stvorenim svijetom. Ipak ta vlast nad prirodom neće biti neograničena. I sam je čovjek stvor Božji, pa mu je dužnost priznavati svoju ovisnost o vrhovnom Vladaru i Stvoritelju. Stoga je razumljivo, da Bog traži, da baš u okviru vlasti nad prirodom čovjek iskaže svoje priznanje Božjeg gospodarstva. Otuda i Božja zabrana: »Samo s drveta spoznanja dobra i zla ne jedi!«

Iz ovog opisa smijemo stvoriti neke važne zaključke: 1. Ako Bog daje neku zapovijed, to je znak, da čovjek ima slobodnu volju; on doista slobodno raspolaže cijelom prirodom i njezinim plodovima. 2. Jedini izuzetak ima služiti kao dokaz priznanja svoje ovisnosti o Bogu. Taj izuzetak postavlja sam Bog u svojoj zabrani: samo s drveta spoznanja dobra i zla ne jedi! 3. Božja je zapovijed teška, jer njezin prekršaj povlači sa sobom tešku kaznu, oduzimanje mimonaravnog dara besmrtnosti. 4. Bog neće, da si čovjek prisvoji »spoznaju dobra i zla«, jer mu to ne pripada i jer to nije dobro za čovjeka. 5. Božja zapovijed dati će Sotoni priliku, da kuša i zavede čovjeka.

»Zmija je bila lukavija od svih životinja zemaljskih što ih je bio učinio Gospod Bog« (Gen. 3, 1).

Da pravilno shvatimo svetopisamski izvještaj, potrebno je nešto reći o prirodi zmije, koja napastuje Evu. Prije svega svraćamo pažnju na hebrejski izraz »nahaš« s članom, što označuje posebnu, određenu zmiju, a nikako bilo koju zmiju. O toj zmiji treba reći, da ona nije samo fizičko biće, već i neko moralno biće: glavna kazna, koju joj Bog određuje, moralne je naravi. Poniženje zmije bit će trajno, vrhovno i to moralnog reda: vječno neprijateljstvo između čovjeka i zmije, a svršetak bit će uništenje zmije — napasnika. Neprijateljstvo, koje je Bog postavio između zmije i čovjeka, bit će smrtno. A takvo neprijateljstvo mora imati neki viši uzrok, tj. uzrok moralnog reda. Na-

pasnik — zmija, dakle, ne može biti samo neka fizička zmija, već mora biti neka dobro poznata i određena zmija, kao moralno biće i kao biće razumno i duhovno. I doista, čovjek je stvoren na sliku i priliku Božju i kao takav nadvisuje sve životinje, koje nemaju ni razuma ni slobode. Ali napasnik — zmija, o kojoj je ovdje riječ, nadvisuje i samog čovjeka svojom lukavošću. Osim toga, i sama napast, kao i način napastovanja, ukazuju na upotrebu razuma sa strane zmije-napasnika. Ta je zmija, dakle, neko duhovno biće. Na to ukazuje još i činjenica da ta zmija traje kroz vjekove, dok Eva umire, a iza nje bezbrojni njezini potomci. Borba, koja ovdje započinje, trajat će do konca svijeta. Pobjeda će pripasti Evinom potomku, koji će satrti glavu stare zmije, ali će ona i dalje vrebati na njegovu petu. Potpuna pobjeda bit će tek na sudnjem danu. Stoga treba zaključiti, da sveti pisac govori o samoj sotoni, dakle o duhovnom biću, neuništivom i vječnom Božjem neprijatelju. Da je ovo tumačenje ispravno potvrđuju i druge knjige Svetog pisma: »A po zavisti dođe smrt u svijet« (Mudr. 2, 24). U sukobu, kojeg je imao Isus sa Židovima svojeg vremena, nalazimo ove Njegove riječi: »Vi imate đavla za oca i hoćete da činite po željama oca svojega. On je bio krvnik ljudi od početka. On nije bio utvrđen u istini, jer nema istine u njemu. Kad govori laž, svoje govori. Jer je laža i otac laži« (Iv. 8, 44). Zmija — napasnik spoznaje Božju volju i zapovijed a to joj je povod za napastovanje Eve. To je moguće samo u slučaju upotrebe razuma, a đavao, kao duhovno biće, ima razum. Osim toga, kazna, koju Bog određuje za zmiju — napasnika, ne bi imala smisla, kad bi se radilo o zmiji životinji.

Ipak nastaje pitanje: zašto sveti pisac govori o sotoni pod slikom zmije? I još: da li je đavao doista poprimio tjelesni oblik zmije? Na to ćemo odgovoriti ovako: zmija je kod Semita bila predmet kulta u vezi sa razuzdanim magičnim obredima. Stoga je za Židove zmija postala simbol Božjeg neprijatelja i ljudskog zavodnika. Da li se đavao prikazao Evi baš u zmijskom tijelu, to je pitanje na koje se može dvostruko odgovoriti: potvrdno, prema riječima Svetog pisma, i negativno, ako uzmemo, da je sveti pisac slobodno odabrao taj simbolizam u prikazivanju ovog realnog događaja, koji se mogao zbiti i sa đavolom u nekom drukčijem obliku. U svakom slučaju ostaje historijska činjenica napastovanja sa strane đavla i pad prvih ljudi.

O naravi istočnog grijeha već smo nešto napomenuli u prošlom broju. Istočni je grijeh u svojoj biti grijeh oholosti. Tako naučavaju i veliki crkveni učitelji kao sveti Augustin i sveti Toma Akvinski. U svojoj oholosti, koju je raspirio đavao sa svojom napasti, Adam i Eva prisvajaju si pravo da, protiv Božje volje, određuju što je dobro i što je zlo. Međutim, jedino pravilo moralnosti je Bog. Čovjek, prisvajajući si moralnu autonomiju, pobunjuje se protiv Boga i uništava red, kojeg je Bog stvorio.

»Tada se obadvoma otvoriše oči i oni opaziše da su bili goli. Zato spletoše lišće smokvino i načiniše sebi od njega pregače.« (Gen. 3, 7).

Adam i Eva bili su i prije grijeha goli, a ipak se nisu stidjeli jedan drugog (Gen. 2, 25). Sada nakon grijeha pojavljuje se stid. To je prvi plod grijeha. Grijehom nestaje posvećujuća milost i svi vrhunaravni i mimonaravni darovi a nad čovjekom počinje gospodariti požuda. Odbacivši Božje gospodstvo, čovjek postaje rob svoje požude. Drvo »spoznanja dobra i zla« postaje neuništivo drvo grižnje savjesti. U svijesti svoje krivice oni su iskusili kako je žalosno biti odijeljen od Boga.

Nećemo ni uzimati u obzir mišljenje prema kojem bi istočni grijeh bio spolni odnos između Adama i Eve. To se protivi Svetom pismu. Bog je naime ustanovio prvu obitelj i izravno zapovijedio: »Rađajte se i množite se i napunite zemlju« (Gen. 1, 28). Bračni život bio je ne samo dopušten, već i zapovijeđen, a sve u cilju razmnožavanja ljudskog roda. Spolna je strast tek nakon grijeha preuzela prevlast nad čovjekom, koji sada robuje požudi svoga tijela. Prije grijeha nije bilo nikakvog nereda u ljudskoj naravi. Razum je bio osvijetljen Božjom istinom i potpuno vladao nad materijom. Volja je bila sklona na dobro i prianjala uz vrhovno Dobro. Cijela pak ljudska narav bila je ukrašena vrhunaravnim darovima milosti posvećujuće i mimonaravnim darovima neraspadljivosti, bezbolnosti i besmrtnosti.

Đavao je vrlo lukavo zaveo prve ljude raspirivši u njima oholost: »postat ćete kao Bog« (Gen. 3, 5). Oholost rađa neposlušnost i pobunu protiv Boga. A pobuna protiv Boga prouzrokuje pobunu materije protiv duha. Na taj način čovjek, koji uskraćuje svoju podložnost Bogu, postaje podložan materiji, rob svojih strasti. Kakve li grozne opreke! Stvorivši čovjeka, Bog ga je učinio sudionikom svoje vladalačke moći: »Vladajte... podvrgnite zemlju sebi« (Gen. 1, 28). Nakon grijeha čovjek pada s ove visine, poremećuje božanski red i postaje robom vlastitog tijela.

Sin Božji Isus Krist pojavio se među nama kao Spasitelj, Otkupitelj i dobri pastir, koji traži izgubljenu ovcu. Njegova blagost i milosrđe odsjevaju iz svake Njegove riječi i djela. Međutim, kad se radi o grijehu oholosti, Isus Krist se pokazuje »tako oštar i strog, kao da je osjećao u sebi neku tajnu božansku želju, da je opetovano i bez milosrđa kazni, kad se s njom sretne kod iz-

PJEVAJMO PSALME GOSPODU

Psalmi su bili bitni dio liturgijske molitve ne samo socijalne, nego i individualne. Osim u hramu i sinagogama Židovi su se i privatno molili u kućama i gdje mu drago. Pošto su to bili psalmi, molitva je imala zajednički, socijalni karakter. Svaki Židov bilo da je živio u Palestini ili u diaspori, izgubljen u vrtlogu svijeta ili u tajnovitoj samoći pustinje, kad je u određene časove dizao ruke k nebu, on bi svoje lice okrenuo prema Jerusalemu, vjerskom i političkom središtu Abrahamovih sinova.

I tako sjedinjen sa Svetim gradom svaki Židov našao bi savez s Jahvejem i osjećao bi se preko molitve psalama članom velike obitelji, zaštićene na osobiti način od Jahveja. Njegova privatna pobožnost bila je također vrijedna. U kršćanskoj starini — sastavljenoj od Abrahamovih sinova i pogana — privatna molitva nije bila zanemarena. Evanđeoska zapovijed »Bdijte i molite« nije se vršila samo u časovima, kada se u crkvama držalo javno bogoštovlje, nego se odnosila i na privatnu molitvu. I sv. Benedikt u svojoj reguli priznaje privatnu molitvu. Zanimljivo je znati, da su se u staro doba čitali i molili psalmi povišenim glasom i u privatnoj upotrebi. Onda ni privatni život nije bio tako mučaljiv kao danas. Sv. Augustin još prije svog obraćenja čudio se, što je vidio sv. Ambroza kako šutke čita.

Kako smo već spomenuli, Crkva je na istoku i na zapadu poprimila psalme kao liturgijsku baštinu iz Starog zavjeta, dakle kao stari izvor uvijek novog života. U ranim vjekovima kršćanstva vjernici su dolazili u crkvu, da pjevaju psalme osobito u noćnim bdjenjima, naročito između subote i nedjelje. Liturgičari spominju da je to mnogo promicao po uzoru sv. Ivana Zlatoustoga biskup u Remezijani (Bela Palanka) Niketas († 414) i da je tu prolazila glavna cesta, koja je spajala Carigrad sa Beogradom.

Bilo je potrebno i prirodno da se Crkva posluži prevodima hebrejskih psalama, da novi vjernici grčkog i latinskog jezika mogu razumjeti njihov sadržaj. Tako je nastao grčki prevod pod nazivom Septuaginta (Sedamdesetorica). S njim su se služili apostoli i prvi kršćani.

Po ovom grčkom prevodu priređen je i latinski prevod nazvan »Itala«, jer je bio namijenjen Rimu i Italiji. Pošto ni jedan ni drugi prevod nisu bili dobri, a dosta slabi glede psaltira, papa Damaz u 4. veku povjeri našem zemljaku sv. Jeronimu, da popravi te tekstove, što on i učini. Taj novi liturgijski tekst prozva se »Rimski psaltir«. Desetak godina kasnije učinio je sv. Jeronim savršeniji ispravak psalama, poznat kao liturgijski tekst pod naslovom »Galikanski psaltir«, jer su ga poprimile crkve u Galiji (Francuska). Sv. Jeronim zanosno je ljubio psalme. Njegove učenice Paula, Marcela, Melanija, Evstohija i druge, posvećene Bogu na Aventinu u Rimu i u Betlehemu nedaleko od Isusovih jaslica znale su psalme na pamet, to im je bilo omiljeno štivo. Sv. Jeronim je napravio i treći prevod Psalama, a to je bio njegov vlastiti prevod iz židovskog izvornika, dotada najsavršeniji. Nikada nije došao u praktičnu uporabu, već je ostao primjerak za proučavanje biblicista. Interesantno je, da je kasnije »Galikanski psaltir« nadvladao rimski zbog jezične ispravnosti i jednakog izgovora latinskog jezika, te bio usvojen za cijelu Crkvu.

Način i običaj, kako su se psalmi recitirali ili pjevali bio je uvijek rimsko- benediktinski. Ali tijekom vremena i u tome je nastala zbrka kao u cijeloj službi Božjoj. Razni redovi, razne biskupije imali su svoje posebne običaje. Sve više se širio »sanktoral«, tj. broj redovničkih, diecezanskih i lokalnih svetaca. Rim je sve više dozvoljavao lokalne blagdane, a diecezanski kalendari su se umnožavali, osobito u 15 stoljeću kad se izumila štampa. Sada je bilo moguće imati praktični brevijar uz povoljne i pristupačne cijene, što je prije zbog rukopisa i pergamene bilo skupo. To je pospješilo širenje raznolikih oficija, koji su od lokalnih postali općeniti.

Poslije velike reforme brevijara u 13. v. prva značajnija reforma bila je od kardinala

---

raelskih farizeja.« (Remy: Od stvaranja do atomskog doba str. 68).

Grijeh oholosti upropastio je veliki broj anđela i pretvorio ih u odvratne duhove zla, zaklete neprijatelje Božje. Oholost je prvi između sedam glavnih grijeha a nalazi se u korjenu svakog drugog grijeha. Oholost je i pravi uzrok svega zla u svijetu: iz oholosti proizilaze nasilja, razuzdanost, neumjerenost škrtost, zavist i okrutnost. Oholost je upropastila prve ljude, naše praroditelje, a tokom ljudske povijesti oholost se nalazi u korjenu svega zla u svijetu. Oholost je pravi uzrok svih krvoprolića i strahota ratova. Oholost se diže i protiv samoga Boga kao što je to bio slučaj i u grijehu prvih ljudi. Sin Božji htio je popraviti zlo koje je prouzročila oholost u ljudskoj naravi i zato »je sebe poništio uzevši obličje sluge, i postao je sličan ljudima, i vanjštinom je bio nađen kao čovjek.«

Quinoneza po naredbi pape Klementa VII g. 1535. Kroz čitavu sedmicu izmjenjivao se cijeli Psaltir (150 ps.), a sve drugo bilo je skraćeno, što je bilo praktično za svećenike u većem pastoralnom radu. Za 20 godina doživio je 100 izdanja. Papa Pavao III odobrio je ovaj brevijar, ali samo za privatno recitiranje. Takozvani »Brevijar sv. Križa« (nazvan tako, jer je kardinal Quinonez bio titular crkve sv. Križa u Rimu) bio je zabranjen od pape Pavla IV i njegovo štampanje prekinuto g. 1558. i konačno dokinuto pod papom sv. Pijom V.

Misao o skraćivanju i o pojednostavljenju brevijara ostala je uvijek živa. U općoj reformi crkvene discipline službe Božje crkveni sabor u Tridentu reformirao je i brevijar. Papa sv. Pijo V bulom »Quod a nobis« odobrio je novi tridentinski brevijar g. 1568. Veliki liturgijski napredak, i za ono vrijeme nije moglo biti bolje. Bilo je propisano čak kako će se izraziti pojedini akcenat ili naglasak. Bio je usvojen »Galikanski psaltir« zbog razloga, koje smo već spomenuli. Najveća važnost ove reforme stoji u tome, što su sve biskupije i svi redovi katoličkog svijeta bili obavezni primiti ovaj novi brevijar. U toj vrlo teškoj i zapletenoj stvari ipak se došlo do liturgijskog jedinstva.

G. 1631. papa Urban VIII uveo je u Psaltir asterisk ili zvijezdicu, koja dijeli u dva polustiha jedan stih psalma, da bude jedinstvenija recitacija u koru.

Prilike novih vremena, promjene socijalnih običaja, osobito od 16 vijeka izmijenile su i liturgijski život. Narod, koji je prije prisustvovao službi Božjoj i svečanom pjevanju psalama, primao je novu reformu pobožnosti, koja se onda zvala »devotio moderna«. Mjesto Jutrenje i Večernje uvađale su se privatne jutarnje i večernje molitve. Svećenici su obavezno i dalje molili brevijar, a prema želji vjernika svečano su pjevali Jutrenju i Večernju, što je i danas običaj u nekim župama. Jednostavnije postalo je recitiranje i pjevanje psalama u korovima katedrala, opatija, kaptola i samostana, te njihovo astronomsko uređenje časova. To su obično velike crkve osamljene, puste i prazne — osobito otkada vjernici ne prisustvuju koralnim molitvama — pa se kor vrši samo ujutro (moli se: Laudes, Prima, Tertija, Sexta i Nona), i poslije podne (Večernja, Kompletorij i Jutrenja). Tako je brevijar, nekada zajednička molitva svećenika i vjernika — iako službena molitva Crkve — postao molitva samih svećenika. Poslije tridentinskog koncila nastali redovi ili vjerske kongregacije kao isusovci i drugi ukinuli su zajedničku recitaciju brevijara u koru.

Od koncila u Tridentu do g. 1911. nije bilo nikakve značajnije reforme, do znamenite bule »Divino afflatu« pape sv. Pija X velikog liturgičara. On je udovoljio želji Vatikanskog koncila glede reforme brevijara. Mjesto da se u oficiju skoro uvijek ponavljaju isti psalmi, dala se je mogućnost svakom svećeniku, da preko sedmice izmoli sav psaltir. Daljnje reforme sv. Pija X nastavio je Pijo XII, koji je dao preurediti »Galikanski psaltir« po profesorima — stručnjacima na Biblijskom institutu u Rimu. Oni su preveli psalme iz židovskog izvornika i taj moderni prevod zamijenio je Jeronimovu Vulgatu. Novi prevod psalama izdan je i odobren apostolskim pismom »In cotidianis precibus« od 24. marta 1945. Upotreba ovog novog »Psaltira rimskog brevijara« još je fakultativna i prema izjavi kardinala Bea još će se učiniti konačna revizija teksta. Najnovije reforme učinjene su od sadašnjeg pape Ivana XXIII g. 1960.

Psaltir je bio uvijek poštovan od zapadne i istočne Crkve. Sv. oci uvijek su vjernicima preporučivali čitanje psalama i zorno katehetski su im tumačili njihov sadržaj, osobito onih mesijanskih. Kršćanski umjetnici minijature ukrašavali su psaltire s inicijalima i sitnoslikarijama, kojima se i danas divimo. Isto tako i glasoviti glazbenici nadahnjivali su se psalmima. Najveći francuski moderni religiozni slikar Georges Rouault ilustrirao je »Miserere« za vrijeme prvog svjetskog rata. Djelo je veličanstveno, u kojem je izražena sva ljudska dubina ovog psalma. Američki obraćenik Toma Merton uz mnogo svojih vrlo čitanih knjiga, napisao je i knjigu o ljepoti psalama.

»Molitva, samoća, šutnja, rad... na tim notama monah (redovnik) svaki dan stvara svoju psalmodiju. Njegova pjesma združuje se tajnovito s glasom svih stvorova koji ljube i hvale Boga, moleći, najviše za one koji ga vrijeđaju, nove milosti od neizmjernog njegovog milosrđa«.

Pjevajući psalme Gospodu na ovom svijetu, nadamo se, da ćemo ih pjevati po Apokalipsi sv. Ivana, koji je vidio na nebu »dvadeset i četiri starješine, imajući svaki kitare i pjevahu pjesmu«, u dragoj vječnosti.

(Svršetak)

U Beču bio je zaključen VII međunarodni tedan religioznog filma. Prvu je nagradu dobio američki film »Pitanje 7« od Stijarda Rosenberga. Film vrlo zorno prikazuje jednu kršćansku porodicu, koja se čvrsto i dostojno protivi ideološkom pritisku koji se na nju vrši. Nijedan trenutak ne pojavljuje se u srcima tih vernika mržnja, pošto crpu snagu i istrajnost za svoju nepokolebivu odanost Crkvi iz evanđelja i sakramenata. Pohvalu je odneo austrijski film »Čudo noći«. Kao najbolji kulturni film bio je ocenjen francuski »Pravo lice sv. Terezije iz Lizjeja«. Prikazano je bilo 15 filmova iz 7 zemalja.

ŽIVOT POD KRIŽEM

Od Židovstva preko Karmela u logor smrti

(Nastavak)

Prva postaja tog križnog puta bila je što je morala svojoj dragoj majci javiti svoj prelaz na katoličku vjeru. Za gordu i vjernu Židovku nada sve porazno! Edith je htjela to majci saopćiti u četiri oka. Klečeći na koljenima priznala joj je: »Ja sam katolikinja!« Časna majka Renata, koja je napisala Edithin životopis, piše: »Žena, koja je s junaštvom Svetog pisma podnosila svoju tešku sudbinu i visoko se digla u životu s odgojem svoje sedmoro djece, osjećala je da joj nestaje snage te je plakala. Edith to nije očekivala. Nikada nije vidjela svoje majke plakati. Pripravna je bila na poruge i sramoćenje. Mislila je da bi se je mogla familija odreći, jer joj je bila dobro poznata sveta srdžba revnosne majke. Ali ta jaka gospođa je plakala.« I kad se Edith povukla iz svijeta i stupila u samostan, majka joj na njene djetinjsko vjerne i odane listove još dugo vremena nije htjela odgovarati ili je pozdravljati. Ali Edith je kao jak Kristov vojnik izdržala sve nevolje.«

Teško je na svijetu naći nešto što bi se tako duboko urezalo u unutrašnji i vanjski život čovjeka, kao što je to do kraja izvedeno obraćenje, osobito kad se radi o prelazu iz židovske u katoličku vjeru. Od prvog svatbenog susreta duše s Bogom do potpune predaje Bogu, put je pun trnja i odricanja za svakoga koji se odlučio za takvu strmu stazu. Ovdje treba kao kod sklapanja braka ostaviti dosadašnji način života i okolinu te se sprijateljiti sa novom familijom, ulaziti u novu zemlju i s njom se srasti.

Ako detaljno razmatramo razvoj Edithinog obraćenja, onda budi našu pažnju čudo kojim ju je Gospodin pohodio. Prema našem ljudskom gledanju Edithina kritičnost, koja je inače vlastita židovskom razumu, morala bi joj biti najveća prepreka. Zato smo puni divljenja, kad vidimo kako njena duša čvrsto i odlučno napreduje u duhovnom životu po stopama sv. Terezije Avilske.

Edith Stein nije više uživala u starom načinu života, rada i studija. Ne treba se čuditi da ju je nutarnja čežnja za Bogom konačno dovela u samostan. Savjetovali su joj da ne čini taj korak njeni novi, inače uviđavni, duhovni vođe. Zahvalila se na mjesto asistentice prof. Husserla u Freiburgu i nastupila novo mjesto na višim školama sestara dominikanki u Speyru, gdje joj se pružila prilika da izbliza prati i proučava samostanski život. Kasnije joj je bila ponuđena stolica docenta na njemačkom institutu za znanstvenu pedagogiku u Münsteru u Westfaliji. Divna, bez konkurencije bila je Edith Stein kao profesorica, kako pričaju njene slušateljice. Među mnogima evo ove izjave: »Iz njenog bića izlazila je snaga. Njena se unutrašnjost razlijevala na okolinu. To se događa jedino kod ljudi, koji žive bogatim unutrašnjim životom, koji su se oblikovali pokorom i samozatajom. Ljubazno i vrlo ponizno je pozdravljala. Zračila je oko sebe smirenost, poniznost, dostojanstvenost... Njena osobnost je bila divna, harmonična: uvijek ljubazna i svakomu pristupačna.«

»... Edith Stein sam slušala u posljednjem semestru u Münsteru na znanstvenom pedagoškom institutu. Predavala je o izgradnji čovjekove ličnosti. Dobro se je još sjećam. Njena jednostavnost je ostavila na nama jak utisak. Govorila je mirno i polagano bez gestikulacija, ali ipak veoma jasno i bistro. Tada se govorilo za nju, da je ona docent koji beskompromisno zastupa katoličke ideje. Takvo smo mišljenje o njoj imali svi koji smo je slušali.«

Svoj apostolski rad razvijala je neumornom revnošću na daleko izvan njenog službenog djelokruga, na javno i privatno područje kršćanske karitativne radinosti. To su bila savjetovanja svih mogućih vrsta: za žene, za omladinu i za katehumene. Brojna predavanja po društvima, na sjednicama. Uz to još privatna vrlo razgranata korespondencija, koja još danas blagotvornim utjecajem krijepi mnoga srca. Tako je radila unatoč vrućoj želji za samoćom.

U to doba nam sama pripovijeda: »Neko vrijeme prije svog obraćenja, a isto tako poslije toga, mislila sam da se vjerski život sastoji u tome da se odrečemo svega što je zemaljsko i živimo samo za Božje stvari. Postepeno sam došla do uvjerenja da u duhovnom životu ne smijemo prekinuti veze sa svijetom, ako hoćemo djelovati u njemu kao apostoli. Da se može znanost gajiti kao služba Božja. Ravnala sam se po uzoru sv. Tome Akvinskog, pa sam se onda odlučila da ozbiljno nastavim sa znanstvenim radom.« Mogu da kažem i ovo: »Što više je netko vezan uz Boga, to više treba da od toga daje svom bližnjemu. Znači, duhovan čovjek mora se približiti svijetu i djelovati na nj kao kvasac dijeleći mu božanski život.«

Premda se o znanstvenom radu naše obraćenice Edith Stein iscrpno govorilo, ipak bi ostao ovaj članak krnj, ako čitaocu ne bi naveli barem ono što je najvažnije. Njen naučni rad je velikog značenja za katoličke ideje na području kršćanske filozofije. Pomoću svoje akademske spreme u savremenoj filozofiji, ona je bila u prvom redu pozvana da učini modernom čovjeku pristupačnim remek-djelo sv. Tome Akvinskog. U tom

pravcu Edith Stein je napisala važne rasprave: 1) Fenomenologija Husserlova i filozofija sv. Tome Akvinskog. To je djelo izašlo kao prigodni svečani spis prigodom 70 godišnjice Husserla. 2) Glasoviti prijevod Tominog djela: »Quaestiones disputatae de veritate — Rasprave o istini.« Pater Erik Przywara piše o tome: »Što me, uistinu, iznenađuje kod ove knjige jest ovo, što prvi puta zauzima jedino pravi put: po jednoj strani govori njemački jezik, iz koga zrači jednostavna oštrina latinskog jezika Akvinca, gotovo neposredno; po drugoj strani je djelo puno bogatih primjedaba, a i po načinu prevoda, sve sadašnje postalo je živa filozofija. Sve je Toma i jedino Toma, ali tako da gleda oči u oči Husserleju, Scheleru i Heideggeru. 3) Konačno, neka spomenemo još glavno Steinino monumentalno djelo: Endliches und ewiges Sein — Prolazno i vječno Biće« (Herder 1950). Za ovo djelo kaže spisateljica sama u uvodu veoma skromno da je »knjiga učiteljice koja se uči za one koji se uče«. To je djelo zbog velikog značenja na želju samostanskog predstojništva bilo kasnije prerađeno i preuređeno za drugo izdanje. Na temelju Tominog nauka o aktima i potencijama tumači i objašnjava Tomino i moderno filozofsko mišljenje, osobito fenomenološke škole. Moderno pitanje o biću tvori jezgru tog djela. Edith Stein je izdala i knjigu: »Pedagoške studije« (Herder 1951). Prelazeći preko brojnih spisa i publikacija treba da spomenemo njen posljednji značajni rad, koji je kao nekakva oporuka »Znanost o križu, studija o sv. Ivanu od Križa«, o kojem ćemo još na svršetku članka govoriti.

Uz pismeni znanstveni rad Edith Stein pridobila si je izvanrednu slavu širom Evrope kao sjajna govornica i kao mudra i cijenjena učesnica u raznim raspravama. U godinama 1930—33 susrećemo je, osim njenih redovitih predavanja, još u mnogim njemačkim krajevima gdje govori o najrazličitijim pitanjima pedagogike, filozofije i vjere, kao i na međunarodnim znanstvenim kongresima u Austriji, Francuskoj i Švajcarskoj. Osobiti utisak je ostavila njena prisutnost g. 1930. na zboru katoličkog akademskog saveza u Salzburgu, onda osam predavanja katoličkim ženama u Zürichu g. 1932. i konačno g. 1933. njeno učešće na međunarodnom kongresu tomista u Parizu.

ČOVEK SE NEPRESTANO ČUDI

— Da razumete ljude, — ponavljao je često kardinal Mersje, — ne zaboravite da se nalazi i u pogrešnim nazorima zrno istine i u slabim stvarima nešto dobrog.

Tomo Antondjini priča:

Bilo je marta 1930 godine. Pesniku Gabrijelu Danunciu je nužno trebalo 30 000 lira.

»U takvoj sam suši, da je ceo Atlantik ne bi mogao namočiti«, pisao je izdavaču Mondadoru.

Taj je odgovorio da je sve uređeno, da mu tražena svota za koji dan bude isporučena. Danuncio ne samo da je sledeći dan poslao telegram da se požuri s isplatom, nego se je ujutro trećeg dana, misleći da ne može više čekati, uputio sam u Veronu k Mondadoru da podigne novac. Izdavač ga je primio sa počasti, kakva dolikuje njegovom dostojanstvu, te mu na licu mesta izbrojio traženu svotu.

Danuncio je novac metnuo u džep i pozvao Mondadora neka ga prati u Vitorijale, toliko više, jer je kanio zaustaviti se u nekoj provincijskoj crkvici. Ta se crkvica umetnički restaurirala, što je Danuncija naročito interesovalo, pa je želeo da je i izdavač vidi. Mondador je oduševljeno prihvatio poziv.

Kad su stigli u crkvicu, župnik, počašćen iznenadnom posetom, izišao im je u susret i pokazao Danunciju i njegovom pratiocu, koliko su dela već napredovala.

— Svakako. da bih dela potpuno završio, trebalo bi mi mnogo novca... razume se... — rekao je dobri župnik.

— Koliko? — pitao je Danuncio.

— Ta, oko 60 000 lira.

— Za sada, — učinio je Danuncio tako prirodno kretnju, — mogu ti isplatiti samo 30 000, pošto nemam više u džepu. Za ostatak ćemo se već kasnije pobrinuti... Zar nije tako Zlatobrdiću? (Montedoro, kako je u šali Danuncio uvek nazivao svog izdavača).

I pred Mondadorom je župniku, koji je bio još više zapanjen nego izdavač, predao 30 novčanica po 1000 lira, što ih je pre pola sata primio.

I to su bile predratne lire.

Prefinjenost bolničarke

U svojoj knjizi »Lik američkog katolicizma« Maršal Brus pripoveda:

Uvek mi se povraćala misao, da ima na svetu toliko svetaca, koji neprimetno teže za svetošću, koliko ima grešnika koji se zabavljaju prljavštinama, te da bi prvi isto tako morali biti predmet kojeg obrađuje lepa umetnost kao što su oni drugi. Među američkim katolicima, čini mi se, ima priličan broj takvih nevidljivih svetaca. Kad sam bolestan ležao u nekoj čikaškoj bolnici, mlada bolničarka od 19 godina s običajnim rubom ruža oko usana zaustavila se kraj

mog ležišta, da mi kaže s kakvim nestrpljenjem je očekivala svoga zaručnika za godišnji bal bolničarki te da je napudrala svoje laktove, da bi sakrila pege na njima. Posle je ljubaznom jednostavnošću dodala:

— Verujem da mora biti lepo trpeti, jer je to izvanredna prilika da se dade izvesna naknada.

To nije masohizam, nastrano uživanje u trpljenju, nego je time pokazala da razume zakon mističnog naknađivanja. Jedna je stvar sigurna: katolici gledaju na to kao izraz zakona naknađivanja. Nijedna evropska devojka istog odgoja ne bi imala takvih misli, pa kad bi ih imala, ne bi se usudila izraziti ih. Američki katolički laici dovoljno su mladi da imaju takve misli, i dovoljno stari da imaju odvažnost izraziti ih.

Molitva velikog Majstora masonerije

Stajali su na raskršću i razgovarali, kad se odjednom oglasi zvono svojim nežnim melodičnim glasom.

— Valjda je večernji Anđeo Gospodnji, — reče gospodin Kadirat, veliki majstor masonerije. — Oni koji znadu molitvu, dobro bi učinili, kad bi je za sve ostale recitirali.

Doktor Bone, prijatelj Franje Morijaka, odgojen, kao i majstor sam, u katoličkom ambijentu odmah pristane i počne:

— Anđeo Gospodnji navestio Mariji...

— I ona začela po Duhu Svetom, — odgovorili su zborno nekolicina među kojima i veliki meštar masonske lože.

Molitva bezvernog Jevrejina

U nacističkom logoru nalazio se neki mladi svršeni filozof jevrejskog porekla te razgovarao s drugim logorašem, koji je pred kratko vreme ušao u ćeliju. Pričao mu je kako mu je onih sedam meseci, koje je morao provesti u kaznenoj ćeliji, od velike utehe bila svakodnevna molitva svete krunice.

— Ja sam agnostik, tj. mišljenja da Boga nije moguće upoznati, — produžio je mladi Jevrejin.

Uzbunili i začudili su se njegovi drugovi. Da bi umanjio utisak svojih reči, mladi agnostik predlaže, neka svako od njih recitira koju strofu neke religiozne pesme. Svako se prisetio kojeg religioznog pesničkog odlomka i deklamirao ga kako se sećao. Došao je red i na mladog agnostika.

— I ja želim da recitujem svoju pesmu »Devica od podneva« od Pola Klodela.

»Podne je. Vidim otvorenu crkvu. Osećam da treba ući u nju. Majko Isusova, ja ne dolazim da se molim.

Nemam ništa da Ti prikažem niti da Te molim.

Majko Device, došao sam samo da Te mogu gledati, da Te gledam i da plačem od radosti.«

Nikada nije lepo biti uobražen. Ne znam da li ću jednog dana doći u nebo. Ali mi srce podržava nadu da ću u raju, ako tamo stignem, sigurno sresti onog mladog »bezvernog« Jevrejina s očima plavima kao nebo, koji je umro u logoru recitirajući Klodela uvečer blagdana sv. Rajmonda Nonata iz reda Naše Gospe od Otkupa robova — zaključio je Edmund Mišle u svojoj knjizi »Put slobode«.

Činjenice te vrste znače veliko dobro. Donekle uspostavljaju mističnu ravnotežu. Zaista je na svetu kao neka mistična vaga, čiji su tasovi uvek, iako nevidljivo pred Božjim očima. Na jednu stranu se meće sve odvratno u čovečanstvu ,egoizam, okrutnost, ljudska slaboća. Strašni teret, pravo brdo sramote. Ali na drugom tasu drhće sva goruća ljubav.

(Meridiano 12, A. 109, n. 1309, p. 125—128)

Priča »Blagovesti«

GOST RASKOŠNA ŽIVOTA

Došla mi je neočekivana vijest: Tadeo, moj drug iz djetinjstva i prve mladosti doputovat će u staru domovinu. Priredit će svečanu predstavu u rodnom gradu, a onda putuje dalje, prema planu svoje turneje.

Pisao mi je kratko pismo u kojem samo veli da se jako raduje što će me vidjeti, nakon toliko dugo godina. Naglasio je da će me posjetiti na sat-dva, premda mu je svaki minut u rodnom gradu izbrojan.

Bio sam ponosit i bilo me je sram.

U zadnjih desetak godina bezbroj puta sam pročitao ime svojeg druga u domaćoj i inozemnoj štampi. Gledao sam srdačno i sa nešto zavidanja njegove nasmiješene slike u ilustriranim listovima. Na svakoj je bio lijep, mlad, nasmijan, sa svojim bezazlenim dječačkim licem. Vidio sam kasnije i slike, na kojima je bio u društvu supruge, također poznate svjetske umjetnice, neodređene narodnosti, a onda i obiteljske slike: dva dječaka, blizanca a, nešto kasnije, i djevojčica, lijepa kao lutka od porcelana. Sve što sam o njemu znao za čitavo ovo vrijeme bilo je samo na temelju novinskih članaka i fotografija. A iz toga sam mogao zaključiti samo jedno: Tadeo je slavljen umjetnik, bogataš, sretan otac obitelji. Kako je život pred noge njegove rasprostirao, na svakom koraku, neviđenu raskoš!

Doista, bio sam ponosit što će me posjetiti takav čovjek.

A opet bilo me je stid.

Što sam ja učinio i postigao za isto to vrijeme? Još uvijek sam bio jednostavni liječnik jednostavne kirurške klinike. Nisam imao bogatstva, ni poznatog imena, ni pristojnog stana, čak ni obitelji za kojom sam — sa godinama — sve više čeznuo.

Što ću ja moći pripovijedati Tadeu o sebi? Ništa. Zar njega mogu zanimati manji ili veći uspjesi ovakve ili onakve operacije na klinici, dežurstva, teški slučajevi, novosti u kirurgiji — za mene tako krupne, a njemu tako nevažne? I gdje ću ga dočekati? U svojem stanu sa pokućstvom od jelovine, sa knjižnicom medicinskih priručnika i sa četiri jeftine reprodukcije pod staklom, na zidu? U što su mi protekle tolike godine, pitat će se taj čovjek.

O čemu ćemo uopće razgovarati?

O kazalištu? Pa ja ove sezone uopšte nisam dospio pogledati ni jednu jedinu predstavu. U kino sam išao slučajno, kad se ukažu dva sata slobodnog vremena, zato što ne moram čekati karte, niti se obrijati naročito. I što sam zadnjih tri ili četiri puta vidio u kinu? Redovito sam naletio na glupe, loše filmove, na kojima sam jedva izdržao do kraja prikazivanja.

Nisam stizao redovito pratiti ni novine. Bilo je u njima puno kratkih članaka, koji su objašnjavali vrednote novih knjiga, suvremenog slikarstva i glazbe, koju komponiraju današnji skladatelji. Ni ove kratke članke, koji su davali početna znanja o suvremenom kulturnom životu, nisam imao kada proučiti. Što ću govoriti sa umjetnikom, koji prolazi kroz život između stijena od umjetničkih slika, praćen glazbom i govori rečenice iz najboljih knjiga?

Moj jednostrani obrtnički, naskroz materijalni i površni život učinio mi se grozno suh i siv. Bijedan i prazan. Razmišljao sam o tomu i na sam dan dolaska Tadeovog. Bilo je rano jutro, ja sam se pripremao za neku laganu operaciju. Prao sam ruke pod česmom u kliničkoj dvorani i promatrao oko sebe. Vidio sam kolege koji će mi pomagati, bolničarke i sestru Nives, instrumentarku.

»Zar se moj život razlikuje od života sestre Nives, koja je redovnica? I ona ima cijelog života samo odricanje, strpljenje mrava, rad bez odmora i molitvu. Ali, ona je to izabrala, od nje se samo to i traži, ona i ne želi ništa drugačije. To je njezina filozofija... A od mene se traži da budem upućen u sve mnogostruke oblike života...«

Osjećao sam se više nego bijedno, kad sam u četiri sata poslije podne otvorio vrata Tadeu. Ruka mi je osjetno drhtala, kad sam prihvatio njegovu.

No, bio sam razočaran. Tadeo je izgledao stariji od mene, mnogo stariji nego na slikama u novinama. Lice mu je imalo oštre bore koje se križaju u nezdravu boju. Prsti su mu se nervozno igrali krajevima stolnjaka, a oči su mu treptale kao da ga peku, ili kao da mu smeta svijetlo. Smijao se prejako, usiljeno, nenaravno.

Prvi je on počeo govoriti. Pričao je kao mašina, brzim, glasnim riječima o svojem putu, o sitnim neugodnostima, o promjenama, što ih je zamjetio u gradu, a spomenuo je da žena i djeca ne putuju s njim. Tada je zapitao:

— A kako si mi ti? Vidim da se još nisi oženio. Možda je tako bolje. Ja sam previše požurio...

I kada sam htio otvoriti usta da mu ukratko nešto kažem o sebi, o svojoj rodbini i zajedničkim drugovima, on je nastavio da govori. Vidio sam da ga mnogo ne zanima ni ovaj grad, ni moj život, ni znanci. Mučilo ga je nešto o čemu je htio govoriti ovom prigodom. Prvo sam pomislio, sa nešto prezira da je sebičan, okupiran samo sobom i da ga zanima samo ono, što se događa s njim samim. Međutim ubrzo mi je postalo jasno da je htio meni ispričati sve što ne bi mogao ljudima s kojima je svaki dan u društvu, s kojima surađuje i koji znače dio njegovog sadanjeg života.

— Rano sam se oženio, — rekao je. — Ona je bila bogata i slavna, pa je i meni pomogla do bogatstva i slave. Ali me je onda počela prezirati. Ne srdi se, zbog tolike moje iskrenosti! Moram to nekom reći, a siguran sam da od tebe neće nitko čuti. Još u pučkoj školi znao si čuvati tajnu onog, što ti je povjereno. Doista, lijepa i slavna Lina Sten, postala je ubrzo za mene poniženje i mučilište. Naročito poslije rođenja djevojčice. Na djecu nikada nije mislila, niti je dospjevala voditi brigu o njima. Ljubila je nadasve svoju slavu. Mene je počela goniti iz kuće da bi mogla primati svoje ljubavnike. Kasnije smo počeli živjeti svako svojim posebnim životom, a naš brak je danas samo reklama za kazalište i filmska poduzeća za koja radimo. Muči me to, dragi prijatelju; ja nju još uvijek volim. Ona je mati moje djece...

Ruke su mu se tresle, u glasu mu je bio grč. U tom času sam prepoznao onog davnog, poštenog dječaka Tadea, koji nikad nije skrivao istinu, kome je to skrivanje teško padalo, premda je bio komedijaš i maštalac. Govorio je dalje:

— Ti znaš da sam uvijek volio slobodu, raskoš života, promjene, lov za nepoznatim, šarenilo. Grabio sam punim rukama oko sebe, a sad gledam prazne ruke i ostanke mjehura od sapuna, za koje sam vjerovao da su sjaj i zlato... A ti, reci mi nešto o sebi? — upitao je naglo.

— Što ja? — raširio sam ruke bespomoćno. — U mene nema čak ni ostanaka od mjehurova sapunice... Dežurstva, operacije, rad, bolesti, ozdravljenja...

— Zaviđam ti, zaviđam, — prostenjao je Tadeo odsutna pogleda, kao da i ne sluša moje riječi, ali je upravo na njih odgovarao. — Nemaš okova laži, okova uspomena koje nisu čiste. Nisi se obmanuo da ćeš biti slobodan robujući svijetu, svemu oko sebe, sebi samom i svojim slaboćama, kao ja. A sve to skupa je laž i samo laž... Ja sam htio sa pozornice, mjesta koje gledaju tisuće, poslati svoju poruku — pogazite sve što nije sjajno, šareno, slobodno bez granice, sve što nije vaše uživanje, sve što je zakon u vama. Lagao sam ih i trovao, kao što su i oni mene svojim lažnim pljeskom i svojim lažnim obožavanjem... Jer danas je taj pljesak jako opao. Opali su uz to i prihodi. Živim još dobro, ali moj život traži uvijek — mnogo. Zar misliš da bih dolazio u svoj grad da mi i od njega ne treba novaca? Dolaze mlađa lica i kradu mi uspjehe, kao što sam ja starijima od sebe. Napokon, sjaj i raskoš i bogatstvo su zato na svijetu da ih se krade i otima... Ali, nije to ono što me najviše muči. Tišti me očaj zbog mojih sinova. O djevojčici ne treba ni govoriti. Lijena je, glupa i beznačajna. Ali, sinovi su bili moj ponos, dok su bili djeca. Sad imaju šesnaest godina. Jedan, iako još dječak, opija se, a drugi je pokušao ubiti našeg susjeda da se domogne njegove zbirke starog novca. Preziru moj rad i nazivaju me starim cirkusantom... Nisam više mlad. Nisam ni zdrav. No, sve bih to podnio da ima oko mene bar malo razumijevanja, malo ljubavi... Ovako se osjećam ponižen i progonjen. Ponizuje me žena, koja veli da me je kupila, ponizuju me djeca. Zbog uspjeha me mrze drugovi iz kazališta, sa filma, i nastoje mi podkopati put gdje god mogu. Vjerovao sam da ću u ovom gradu naći mira u spomenima djetinjstva, a i tu više nisam svoj, nisam ja, onaj davni dječak, miran i vedar, već umjetnik, koji se mora lažno smijati za publiku, novinare, fotografe...

Te večeri je njegova predstava izvanredno uspjela. Tadeo je na pozornici izgledao mlad i lijep, kao prije osamnaest godina. Iste večeri je otputovao avionom dalje. Već sutrašnje večernje novine su donijele vijest da je slavni umjetnik, nakon gostovanja u rodnom gradu, na putu, u avionu, umro od srčane kapi. Cijeli idući tjedan listovi i novine su donosili članke o njemu i njegove nasmijane slike. A onda su ga svi zaboravili, jer su drugog tjedna novine donosile vijesti o vjenčanju dvoje mladih, slavnih filmskih umjetnika, koje obožava cijeli svijet. A ja sam znao da je Tadeo našao svoj mir. Nikomu više nije bio potreban.

Opet sam prao ruke pred jednu operaciju. Hodnikom je promakla stara sestra Nives u svom redovničkom odijelu.

»Kakva sreća za mene, — pomislio sam, — što moj život ima nešto slično njezinom životu. Mi smo sebi postavili zakon protiv lova za svim i svačim, za šarenim mjehurima laži, koji ostavljaju otrovne ostanke. Nas netko treba. Mi nismo robovi. Slobodni smo da možemo pomoći ovim nemoćnim, bolesnim ljudima. Koliko je samo pobjeda iza nas u snazi i slobodi našeg jednostavnog života! Naše bogatstvo će nama dostajati do kraja života, za sve koji još dođu da zatraže od nas pomoć. Mi ga nismo potrošili, kupujući šarene mjehuriće na lažnim cestama svijeta. U očima naših bolesnika ima zahvalnosti, bolje reći — ljubavi, za kojom je toliko čeznuo Tadeo.

Bilo mi je teško. Tadeo mi se sažalio. I prije operacije dospio sam za svoga druga, koji je imao raskošan život, da izmolim jedan očenaš.

IZ KATOLIČKOG SVETA

Papina božićna poruka. Papa Ivan XXIII je preko radija uputio katoličkom svetu 21. XII 1961. svoju božićnu poruku Govorio je o dobroti kao putu ka miru u svetu: Isus nas od jaslica do križa potiče na blagost i poniznost. Već prorok Izaija 700 godina ranije traži da u međusobnim odnosima vlada dobrota, kad poziva svoje sunarodnjake neka skidaju okove svome bližnjemu, neka s njime lome svoj kruh. Papa sa žalošću utvrđuje da na svetu ima toliko oholosti, gramzljivosti, neosetljivosti za drugoga, sebičnosti, jednom reči pomanjkanje prave dobrote prema bližnjemu. Stoga poziva kršćane pa i čitav svet, neka svako nastoji biti dobar prema bližnjemu, bilo u malom krugu kao član obitelji, građanin prema građanima. I starešina treba da u podređenome prvo gleda svoga brata koji je jednak njemu, onda tek potčinjenoga. Dobrota, strpljivost, plemenitost treba da vlada i u odnosima među narodima i državama. Papa oštro osuđuje štampu koja često raspiruje neraspoloženje i mržnju prema drugima i tako stvara ratnu psihozu. Poziva sve one koji su na vlasti da paze na svoje postupke da ne bi nerazboritošću prouzrokovali tešku štetu. Bog je dao zemaljskim vlastima moć, ne da uništavaju nego da grade, ne da razjedinjuju nego ujedinjuju, ne da istisnu iz ljudi suze i očaj nego da obezbede rad i sigurnost. Dobar čovek treba da je smiren i kad ga vređaju,

uslužan i kad ga mrze, blag i kad stoji pred urlikanjem besnih ljudi, nevin i kad je okružen zamkama.

Koncil je sazvan. Na sam Božić pročitana je u četiri glavne rimske bazilike papina bula, kojom je svečano sazvan drugi vatikanski koncil u 1962 godini. Taj treba da se održi u crkvi sv. Petra. Tačan datum će biti naknadno određen. Bula sama počinje »HUMANAE SALUTIS — LJUDSKOG SPASENJA' Papa odaje u buli priznanje plemenitim naporima onih koji rade na crkvenom jedinstvu, čini mu se prirodno da će budući koncil jasnom naukom i međusobnom ljubavi mnogo doprineti da će odvojena kršćanska braća poželeti povratak u očinski dom. Papa dalje spominje da se svet nalazi u punom razvoju tehničkog napretka, ali da tehnički napredak ide uporedo s moralnim propadanjem. Lakoća kojom si jedan deo čovečanstva može pribaviti materijalna uživanja povezuje se s moralnom neotpornošću. Papa ipak nije pesimist, pošto se pouzdaje u Krista koji je rekao: Ne boj se malo stado, ja sam pobedio svet. Mnogi plemenitiji ljudi vide opasnost jednostranog samo tehničkog napretka te traže leka u duhovnim dobrima, što olakšava Crkvi njezin apostolat. Molitve, trpljenje i rad sinova Crkve i tolikih ljudi izvan Crkve uliva nadu u bolju budućnost čovečanstva. Papa se nada da će koncil pokazati životnu snagu Crkve, da će je bolje osposobiti za velike zadatke našeg vremena. Crkva će pomoći rešavati teške probleme u kojima se savija svet, napose time da svetlom Kristove nauke prosvetljava sva područja ljudskog života, ukazuje na ispravna rešenja svih problema te daje i moralne snage da se planovi sprovedu u delo. Papa poziva katolike da se još revnije mole za koncil, da prikazuju svoje trpljenje na tu nakanu. Tome zboru molilaca neka se priključe i ostali kršćani da bi koncil uspeo, jer će od njega i oni imati koristi.

Božićni blagoslov. Na Božić u 12,30 Papa je iz hola Klementine uputio »Urbi et orbi — Gradu i čitavom svetu« nekoliko reči i apostolski blagoslov. Papa je pun optimizma između ostalog rekao: Ova nova godina može doživeti kraj svih ratova i razmirica te videti zemlju ponovo ujedinjenu pred nebom u jednom pokliku bratske i sinovske ljubavi: Oče naš koji jesi na nebesima. Obzirom na budući koncil Papa je kazao: Biskupi u jedinstvu sa Petrom doći će ovamo na razgovore da raspravljaju o jednoj, svetoj, neophodnoj stvari, kako bi se ljudi voleli kao braća i verovali u jednoga Oca. Božić, blagdan rođenja Kristova ne obeležava samo rađanje novih nada, nego i rađanje novih božanskih sigurnosti.

Za Božić je Papa poslao posebnu poruku poljskom kardinalu Višinskom i poljskim katolicima. Poruka, puna dobrih želja i pobuda, bila je pročitana u svim crkvama na sam Božić.

Umro je od gripa i srčanih smetnji kardinal Ilija Dalla Costa, nadbiskup u Firenci, u starosti od 89 godina. Isticao se kao odličan branitelj crkvenih prava protiv fašizma. Broj kardinala je pao na 80.

Austrija ima dobrotvorno društvo »Kanizijevo delo« za skupljanje novčanih sredstava za svećenički naraštaj. Prošle godine skupilo se 3,7 miliona šilinga za tu svrhu. 1696 svećeničkih kandidata primalo je od toga pomoć odnosno stipendije. Poslednjih 25 godina broj austrijskih svećenika pao je za 1700. Toliko bi bilo potrebno novih svećenika, da bi došao jedan svećenik na 1000 vernika. Trenutno ima Austrija 6 800 svećenika, od kojih 4 800 u pastvi; 36% njih su redovnici.

Prema crkvenom godišnjaku za 1962 u SAD ima 114,5 miliona stanovnika, koji pripadaju nekoj konfesiji. Katolika ima 42,1 miliona, 3,2% više nego 1959 godine.

U Regensburgu davale su se pučke misije. Šoferima, koji zbog službe nisu mogli prisustvovati propovedima, podeljeno je Sveto pismo novog zaveta, da bi tako nadoknadili izostanak od propovedi.

Japanske vlasti iz provincije Saporo zamolile su katoličke učitelje, da preuzmu na državnim školama moralnu pouku. Povod tome je činjenica da je japanska omladina u zastrašujućoj meri bez moralne orijentacije. Posle rata ta se pojava još pogoršala, što se očituje u sve većem porastu omladinskog kriminaliteta.

Pomoć. Poznati organizator dobrotvorne akcije Werenfried van Staaten sakupio je 1960 godine 700 tona životnih namirnica, lekova, odela i knjiga, 300 motora, 22 automobila, nešto štamparskih mašina i novca za popravak 60 crkava. Veći deo te pomoći bio je poslat u Mađarsku, Poljsku i Demokratsku nemačku republiku.

Argentina. Vrhovni sud u provinciji Buenos Aires je privremeno razrešio službe nekog sudiju iz predgrađa Marona, pošto je već drugi puta uklonio križ iz svoje radne sobe te se tako ogrešio o ustav koji traži da se poštuju nacionalni simboli. Argentina kao kršćanska zemlja drži križ i kao nacionalni simbol.

U Frankfurtu je neki otac brojne obitelji poklonio svoj sasvim dobar auto patru van Straatenu za njegove dobrotvorne svrhe, da tako pomogne onima koji su bedniji od njega.

U zapadnoj Nemačkoj našlo se 200 osoba ili grupica koje su uplatile po 2000 maraka za školovanje jednog katehista. Tim će se novcem školovati 66 Afrikanaca, 15 Kineza iz Formoze, 13 iz Hongkonga, 3 Indijca, dva

Filipinca i jedan Japanac. Obrazovanje katehista domorodaca je za kršćanski život u misijama od neprocenjive vrednosti.

Protestantske misije. Za 1959 godinu neki njujorški list donosi sledeću statistiku. Svih njihovih misionara ima 42 250. Od toga dadu SAD i Kanada 27 219 misionara, Evropa 12 370, Australija i Novi Zeland 1997, Južna Afrika 560, dok 104 misionara dolaze iz mladih zemalja. U taj se broj uključuju i misionareve žene, kojih nije malo. Godine 1958/59 u protestantske misije otišlo je 4 309 novih misionara. Svaki verski rad izvan domaće zemlje oni nazivaju misijski rad.

Međunarodni savez kršćanskih sindikata imao je prošlog jula u Parizu zasedanje. U taj savez učlanjeno je 6,5 miliona radnika. Poslednjih godina savez se ojačao naročito prilivom članova iz misijskih zemalja. U njemu je velik broj muslimanskih, budističkih i hinduističkih radnika, koji usvajaju kršćanski nazor u socijalnim pitanjima. U Vietnamu kršćanski sindikat ima 400 000 članova, od kojih su 90% budisti. Njihov predsednik Tran Kvok Bu vrlo je sposoban te je bio zato izabran za podpredsednika saveza.

Ruanda - Urundi je mala afrička zemlja između Konga i Tanganjike, velika kao Švajcarska sa 4,8 miliona stanovnika. Urundi ima 63% katoličkog stanovništva, a Ruanda preko polovine. Prirodno zemlja nije bogata te će teško prehraniti svoje pučanstvo, kada ove godine dobije svoju političku samostalnost. U obe provincije postoji težak rasni problem između Tutsi i Hutu. Prvi su pastiri, drugi poljodelci. Crkveno je zemlja podeljena na 8 biskupija, kojima stoje na čelu domaći biskupi. I semenište u Njakibanda vodi domaći svećenik. Oseća se oskudica domaćeg svećenstva, što je glavni razlog da ima još 750 000 pogana. Nedostaje i domaće laične elite. U poslednje vreme se na brzinu otvaraju univerzitetski kursevi.

Kardinala Königa je sa jačom skupinom njegovih vernika primio Papa na svoj 80 rođendan u audijenciju. Papa se lepo zahvalio na darovima i pozdravnim rečima te podelio svima apostolski blagoslov. Bečki kardinal se iz Rima onda uputio u Carigrad i posetio tamošnje austrijske lazariste koji drže tamo zavod sv. Jurja. Pružila mu se ujedno i prilika da je učinio vizitu carigradskom patrijarhu Atenagori.

Holandski kardinal Alfrink je predložio da bi centralna komisija ostala i posle koncila kao stalno savetodavno telo u Crkvi. U toj su naime komisiji zastupane gotovo sve zemlje gde ima katolika po svojim biskupima, pa bi bilo vrlo korisno slušati savete i predloge jednog takvog tela.

Velika bolnica u San Đovani Rotondo, koju je dao sagraditi milodarima pater Pio, predstavlja jednu od najmoćnijih bolnica sveta te čini ogromne usluge siromašnom narodu južne Italije. Ta je bolnica sada formalno prešla u crkvene ruke. Patru Piju je 74 godine.

Nova budistička sekta Rišokoseikai imala je u Tokiju svoje zasedanje. Pošto su se delegati želeli upoznati s katoličkim duhovnim životom, posetili su novu veliku tokijsku bogosloviju. Posetioci su razgledali zgradu, onda pažljivo slušali objašnjenja o životu u tom zavodu te konačno ušli u srce te zgrade — u kapelu. Tu su slušali koralno pevanje. Svi posetioci bili su duboko potreseni duhovnošću, koja prožima život u toj kući. Jedan od njih Sato Wayo je onda izjavio: »Imam utisak da smo vrlo blizu katoličkoj Crkvi. Katolicizam je religija lepote i istine. Nikada se nisam tako blizu osećao duhovnom svetu kao sada kad sam slušao u kapeli stare melodije. Ta sekta ima 5 miliona pristalica.

Porast seminarista u francuskoj biskupiji Lison (Luçon). Za poslednjih 20 godina broj seminarista porastao je od 415 na 860. Šta je glavni uzrok tolikog porasta? Navode se tri razloga: 1) veliko oduševljenje cele biskupije počev od njihova biskupa za duhovna zvanja. 2) vrlo dobro organizirana akcija za svećenička zvanja i 3) univerzalni, misionarski duh.

Treći decembar bio je emigrantski dan širom katoličke Crkve. Konzistorijalna kongregacija je pre 10 godina izdala ap. konstituciju »Exsul Familia« kojom je donekle uredila status emigrantskih svećenika i njihov rad među iseljenicima njihovih naroda. Radi se na tome da se ti emigranti uključe u život naroda među kojim žive. Takav napor traži mnogo mudrosti i mnogo srca.

U Južnoafričkoj Uniji napredna stranka koja se zalaže za jednakopravnost crnaca i belaca, dobila je samo 70 000 glasova na poslednjim izborima. Vodi je gospođa Helen Susman, koja je profesorica političke ekonomije. Ona je jedini narodni poslanik svoje stranke u parlamentu. Za nju su glasali u prvom redu katolici i anglikanci, oni koji govore engleski.

Prema izveštaju Društva za širenje vere, Belgija i dalje vrlo mnogo žrtvuje za katoličke misije. Neki su se plašili, da će posle nesrećnih događaju u Kongu, Belgijanci zbog uvređenog narodnog ponosa, zatvoriti svoja srca misijama. Misijski prilozi međutim pokazuju da se darežljivost Belgijanaca nije poljuljala, nego je čak malo porasla.

Vatikanski list doneo je članak u kome se govori da je film »Ne ubij« tendenciozan i protivan katoličkom stavu po pitanju pete Božje zapovedi. List ne ulazi u polemiku da li treba taj film zabraniti ili ne.

Francuski katolici su imali dosad godišnje na radiu i televiziji samo 218 časova, i to 78 na Francuskoj Televiziji, a 140 na manjim radijskim stanicama. Sada je odlučeno da katolici podignu novu zgradu za radio i televiziju, kako bi uspešnije vodili svoj apostolat na tom području.

Francuski isusovac p. Duval priređuje širom sveta koncerte, na kojima gitarom prati svoje religiozne pesme. P. Duval kaže da tako svedoči za Krista. Vernike želi svojim pesmama učvrstiti u veri, a bezvernicima pokazati, na koji nas način religiozna pesma povezuje s Bogom. Godišnje prevali do 100 000 km i održi prosečno 100 koncerata. Svaki koncert prosečno privuče 3000 slušalaca. Najveći koncert je bio u Berlinu gde se skupilo 30 000 slušalaca, a najmanji u nekoj bolnici u Nansiju gde su slušala samo četiri bolesnika. Sav njegov prihod odlazi u redovničku kuću u Nansiju, a prihod od njegovih gramofonskih ploča šalje se misijama na Madagaskaru i u Čadu.

Tanganjika je 9 decembra 1961 postala nezavisna semlja, 104 članica OUN. Površina od blizu jednog miliona kvadratnih kilometara sa blizu 10 miliona stanovnika. U toj zemlji živi oko 100 afričkih plemena, koji se međusobno razlikuju po rasi i jeziku. Evropejaca ima svega 27 000, a Azijaca 120 000. Svahili je saobraćajni jezik. Po veri ima 2 miliona muslimana, 500 000 protestanata, 1,6 miliona katolika, preko 200 000 katehumena, ostali su pogani. Crkveno je zemlja podeljena na 18 biskupija, 6 od njih vode domaći biskupi. Kardinal Rugambva ima domaćeg pomoćnog biskupa. Svih katoličkih svećenika ima 1163, od kojih 279 domaćih. Njima pomažu 405 braće laika i 1665 redovnica. Katolici imaju 4000 škola sa 250 000 učenika.

Sovjetski premijer Nikita Hruščov čestitao je Papi za njegov 80 rođendan. Tu čestitku izručio je ruski ambasador u Italiji papinom nunciju kod italijanske vlade Msgr Granu. Čestitka je bila pisana ruski sa italijanskim prevodom. Papa se zahvalio za čestitku istim putem. Odgovor je bio italijanski, a prevod ruski.

Neumesni predlog. Holandski protestanti pisali su holandskim katoličkim biskupima neka oni porade na budućem koncilu da bi katolička Crkva opozvala neke svoje dogme: o opravdanju, o pretvorbi, o Majci Božjoj, o Euharistiji, koje prema njihovom mišljenju nemaju dovoljno oslona u Svetom pismu. Kardinal Alfrnik odgovorio je da ga neobično čudi, što se protivna strana postavlja vrhovnim sudijom ispravnog tumačenja Svetog pisma. Ipak je poznata činjenica da se katolička Crkva uvek strogo pridržava tradicije, onog učenja koje je nasledila od apostola.

Čehoslovački ministar dr Plojhar je izjavio u Beču da se praški nadbiskup Beran još nalazi na životu. Živi u nekoj vili, a dvore ga časne sestre. Ako bi potpisao izjavu, kakvu vlast želi, mogao bi se odmah vratiti u Prag.

Oko 20 miliona Japanaca moglo je preko pola sata na televiziji pratiti papu Ivana XXIII kako razgovara s japanskom kolonijom koja živi u Rimu.

Kardinal Čikonjani je krajem prošlog novembra otišao u SAD da kao papin legat prisustvuje međuameričkom katehetskom kongresu u Dallas u Teksasu. Tom se prigodom zaustavio u Vašingtonu gde ga je primio u audijenciju predsednik Kenedi. Audijencija je trajala preko jedan sat. Kardinala je pratio Msgr Vagnozzi, sadašnji ap. delegat u SAD. Na konferenciji za štampu kardinal Čikonjani je izjavio da će budući koncil biti velika manifestacija jedinstva i snage katoličke Crkve. U njoj se slobodno izmenjuju misli i pobude. Koncil će dati čitavom svetu, koji je podeljen rivalstvom i preteranim težnjama za vlast, divan primer pravog bratstva i jedinstva. Tehnički napredak nije dovoljan za blagostanje i sreću, nego su potrebni viši ideali prave moralne vrednosti.

Za novog nadbiskupa u Brazavilu Papa je imenovao Msgr Teofila Bemba. On je prvi domaći biskup u bivšem francuskom Kongu. Rodio se 1917 godine, sa sedam godina primio je sveto krštenje. Sve svoje srednje i više studije svršio je zajedno sa sadašnjim predsednikom države Julujem. Za svećenika bio je zaređen 1946 godine. Prvo je služio na župi, onda u biskupskoj kuriji u Brazavilu.

Indijski premijer Nehru posetio je skupštinu Svetskog saveza crkava i rekao između ostalog: Ako tražimo mir, moramo usvojiti i u svom životu miroljubive metode. Hladni rat samo otežava rešenje svetskih problema. Državnici demokratskih država moraju biti umereni i voditi računa o javnom mišljenju, dok predstavnici religija mogu čvršće istrajati na propovedanju istine.

Mađarski kardinal Mindszenty se još uvek nalazi u zatočeništvu u američkoj ambasadi u Budimpešti. Mađarska vlada je spremna da uredi to pitanje kao i druga nerešena pitanja s Kenedijevom administracijom.

U Beču se prigodom nove socijalne enciklike održala svečana akademija. Glavnu reč je imao ministar Kolb, koji je tumačeći encikliku izneo sledeće misli: Čovek mora biti nosilac, tvorac i cilj svih ljudskih ustanova. To je jezgro enciklike, Majka i Učiteljica. Za naše vreme je karakteristična sve veća socijalizacija, sve jači razvoj tehnike, privrede i društva. Enciklika naglašava obzirom na sve silniji razvoj tehnike prednost osobe

ispred materijalnih dobara, podcrtava u sve jačoj zapletenosti privrede prednost zajednice pred kolektivom i obzirom na sve jače naglašavanje društva prednost kulture pred vanjskim dobrima. Osoba, društvo, kultura, izjavio je ministar Kolb, predstavljaju vrednosti iznad ponude i potražnje, koje Crkva kao Majka i Učiteljica uči već 2 000 godina. Crkva je svesna da postoji za sav svet, pa zbog toga ne može pružiti gotove recepte za rešenje aktuelnih problema, nego daje samo glavne smernice, koje ozbiljnim studijem treba razraditi. K tome će se u Austriji pristupiti.

Papa članovima italijanske katoličke akcije. Bez zajedničke saradnje nikada se nije mogao postići trajan i solidan uspeh. Istorija nam govori o veličanstvenom razvoju kršćanstva, što je bio rezultat takve zajedničke saradnje kao i milosti Božje, koju je Krist zauvek obećao svojoj Crkvi. Papa je svoje slušaoce pozvao neka ostanu ujedinjeni u zajedničkom radu, neka se dadu voditi prema jednostavnim, jasnim i određenim ciljevima. Katolička akcija je saradnja laika u hijerarhijskom apostolatu Crkve. Ti laici moraju biti misionari i apostoli kako u privatnom životu tako i u javnom: u školama, u radionicama, u kulturnom životu i njenim tolikim oblicima sve do osetljivih područja pozorišta i zabava. Oni neka budu svuda obazrivi, vredni, neka se čuvaju glasne polemike, u svojim rečima promišljeni, mudri u izražavanju svog mišljenja o raznim činjenicama i o osobama. Neka paze da njihova prisutnost ne udaljuje i ne obeshrabruje subraću, nego neka ih privlači snagom istine, primera i ljubavi.

Poznati američki trapist Tomas Merton uputio je američkom umetniku Liljenu Congdonu, koji se pre nekog vremena obratio na katoličku veru, sledeću poruku: Sakralna umetnost nije više niti sakralna niti umetnost. Tvoja umetnost ima oba biljega: ona je sakralna i umetnost je. Taj Congdon je priredio prošlog avgusta svoju izložbu u Asiziju.

POZIV NA JEDINSTVO SVIH KRŠĆANA

Papa Ivan XXIII je izdao 11. novembra 1961., na 1500 godišnjicu smrti pape Leona Velikog posebnu encikliku »AETERNA DEI SAPIENTIA — VEČNA BOŽJA MUDROST«. To je šesta enciklika sadašnjeg Pape. Evo glavnih misli tog papinog dokumenta.

Kao naslednik na Petrovoj Stolici gaji sadašnji papa kao i Leon Veliki vruću želju, da bi svi narodi sveta stupili na put istine, ljubavi i mira. U nameri da bi Crkva u našim danima bila sposobnija izvršiti svoje poslanstvo, Papa se odlučio da sazove drugi Vatikanski koncil: u nadi da će sabor katoličke hijerarhije iz svih delova sveta ne samo ojačati veze jedinstva vere, bogoštovlja i uprave, što sve pripada znacima prave Kristove Crkve, nego da će privući na sebe pažnju bezbroj onih koji ne pripadaju Crkvi, ali ipak veruju u Krista. Koncil neka bi sve pozvao da se složno okupe oko uzvišenog Pastira Kristovog stada, koje stado je za sva vremena bilo izručeno zaštiti i brizi Petra i njegovih naslednika.

Jedinstvo Crkve, tako je istaknuto u enciklici, ima svoj prvi uzrok u Kristu samome. Svaki kršćanin stupa po svetom krštenju u životnu vezu s Kristom. Ta je veza po krizmi ojačana, a vrhunac jedinstva sa Kristom postiže kršćanin na ovom svetu u Euharistiji. Nosilac vidljivog jedinstva Crkve, koju je Krist osnovao kao hijerarhijsku zajednicu, je rimski biskup, koji je kao naslednik Petrov zamenik samoga Krista.

Enciklika citira homiliju pape Leona Velikog: da je bio na čitavom svetu jedini Petar izabran da vodi sve narode, sve apostole, sve crkvene učitelje, i to tako da, iako ima u Božjem narodu mnogo biskupa, mnogo pastira, svima stvarno zapoveda Petar kao što u načelu sve vodi Krist. Velika je blagost Božja da se Bog udostojao učiniti tog čoveka (Petra) deonikom svoje vlasti, iako je Bog pristao da imaju i drugi starešine nešto zajedničke vlasti s Petrom, nikada im je nije podelio drugačije nego po njemu — Petru.

Drugi razlog za jedinstvo Crkve vidi Leon Veliki u učiteljstvu rimskih papa. Tako tumači znametito mesto kod Luke 22, 31, 32, gde stoji kako se Krist na poseban način pobrinuo za Petra i njegovu veru. Krist se zato posebno molio za Petrovu veru, jer će biti istrajnost drugih apostola mnogo jače obezbeđena, ako ostaje duh poglavara nepobeđen. U Petru je zaštićena snaga svih i pomoć milosti Božje je usmerena, da se čvrstoća koju je Krist osigurao Petru, po Petru prenese na ostale apostole.

Papa Leon Veliki se sam, kao i njegovi predhodnici i naslednici, smatrao Kristovim zamenikom na zemlji, ne iz ljudske taštine, nego iz punine nutarnjeg ubeđenja. Njega je i Zapad i Istok držao velikim i svetim papom. Grčka liturgija divnim rečima veliča papu Leona Velikog, iako je toliko isticao prvenstvo rimskih biskupa. Korisno je potsetiti univerzalnu Crkvu na lik Leona Velikog, koga je papa Pijo XII s pravom uzdigao kao najvećeg među velikim papama.

Enciklika završava očinskim rečima utehe i pobude onima koji moraju što podneti za svoju veru i nepokolebivu odanost Petrovoj Stolici te sve vernike usrdno poziva neka nađu jednodušnost mišljenja i osećanja pod okriljem jedne vojujuće Crkve, snage za odlučni otpor protiv napada sotone.

UREDNIKOVA POŠTA

Č. Z.: Odgovor: 6. januara slavimo Bogojavljenje ili Sveta tri kralja, dok se spomen Kristovog krštenja slavi 13. januara, koji je zadnje vreme postao blagdan drugog razreda.

Z. Č. Pitanje: Zašto se u očenašu jedanput kaže »na nebesima« a drugi puta »na nebu«, prvo u množini. onda u jednini? Odgovor: U molitvi, koju nam je sastavio naš Gospod Isus Krist, držimo se tačno teksta, kakav se nalazi u evanđelju sv. Mateja 6, 9—13. Jevreji su nebo nazivali u množini »hašamaim«, pa je mogao i Isus na aramejskom jeziku upotrebiti množinski oblik. Matejev aramejski originalni evanđeoski tekst se izgubio, nama se očuvao samo njegov grčki prevod. Grčka reč za nebo je »uranos« jedanput se upotrebljava u množini, drugi puta u jednini, a samo po sebi znači nebeski svod sa svim šta se vidi na njemu, a može značiti i mesto odnosno stanje blaženih u gledanju Boga. Kao što moderni jezici, tako su bili i stari jezici dovoljno elastični, da mogu za istu stvar podneti razne oblike, kao i to da se ista stvar može na razne načine izraziti.

Č. Z. Odgovor: Ne znate kuda vremenski postaviti Kristovo obrezanje i prikazanje, ako su Mudraci odmah došli kad se Krist rodio te da se sveta Obitelj odmah iza odlaska Mudraca sklonila u Egipat. Poteškoća se uklanja time što Mudraci nisu došli odmah, nego možda tek 2 godine posle Kristova rođenja. Svetu Obitelj oni nisu našli u štalici nego u kući. Kralj Herod je obzirom na razgovor s Mudracima naredio da se pobiju svi dečaci od 2 godine na niže u Betlehemu i okolini. Taj Herod Veliki različan je od Heroda Antipe, koji je pogubio Ivana Krstitelja i sudio čak Isusu.

M. K. Odgovor: Rečima »Nebo će i zemlja proći, ali neće proći moje reči« Krist nije mislio na stanje blaženstva u gledanju Božjem koje će biti večito, nego na sunce, mesec i zvezde koje se nalaze na nebeskom svodu.

F. S. Pitanje: Ako je đavao u paklu, kako onda prolazi svetom kao ričući lav? Odgovor: Muke prokletnika nisu vezane za mesto, oni nose pakao u sebi. Đavli trpe uvek paklene muke, ali mogu do sudnjeg dana napastovati ljude i zavoditi ih na greh.

S. J. Odgovor: Katolička je Crkva jedino prava Kristova Crkva, zato je ona jedini redoviti put k spasenju. Bog sam međutim u svom milosrđu nije vezan, pa može i na drugi način ljude spasavati, što se naziva izvanrednim putem. Crkva nas uči: čovek koji se nalazi bez vlastite krivice izvan katoličke Crkve, može se spasiti, ako smatra da je njegova vera prava te živi prema zapovedima svoje vere, te se savršeno kaje za učinjene teške grehe. Nema sumnje da katolik ima neuporedivo bolje uslove za spasenje nego pripadnici drugih konfesija.

VLADIMIRIĆ. Odgovor: Autobiografska crtica »Snovi u ljudskom životu« ne odgovara duhu našeg lista. Drago mi je što ste očuvali čvrstu veru, zahvala pripada Bogu.

BK. koji je primio odgovor u 12 broju na strani 213, neka se obrati na župni ured Selce na Braču.

JOSIP iz Splita neka se obrati sa svojim predlogom na nadležni Biskupski Ordinarijat.

J. K. Odgovor: Detaljna objašnjenja o plodnim i neplodnim danima ne spadaju u moju nego u nadležnost lekara.

KVIRIN ORLIĆ, franjevac iz Cavtata izdao je Misu u čast sv. Josipa Radnika za dva glasa uz pratnju kao i Litanije predragocjene Krvi Isusove.

SAMOSTAN SV. KLARE, Split, R. Končara 37, izdao je knjigu: Zvijezda nad Betlehemom od s. Marije od presv. Srca. Cena knjižice umnožene na ciklostilu 200 din.

FRANJEVAČKA VISOKA Bogoslovija u Makarskoj izdala je Šinov »Život Kristov« u prevodu od Franje Careva.

O. TEOFIL Dr VELNIĆ, profesor, Pazin, Vl. Nazora 16, izdao je: O. Fulgencije Carev prigodom 60 godišnjice njegove smrti. Knjiga se dobije kod autora po ceni od 250 din.

PAPINE NAKANE za mesec februar 1962: 1) Da bi se kršćani češće posvećivali molitvi usred briga zemaljskog života. 2) Da bi voditelje novih država briga za pravednost i pravičnost potakla, da porade za opće dobro naroda.

OBAVEŠTENJE: Zbog poštanskih propisa tiskanice ne smeju biti teže od 2 kg. Naša Uprava nije mogla u prošlom broju poslati više nego 56 komada u jednom omotu. Stoga su mnogi poverenici dobili više omota. Uprava nije reagirala na prve reklamacije, pošto je računala da su za dan dva dobili još ostale omote. Od prvog broja ovogodišnje »Blagovesti« ostalo nam je prilično komada. Ako neko želi da se pretplati, na list, može to još učiniti. Nekim čitaocima nismo mogli odgovoriti, pošto nam nisu poslali svojih adresa, a u listu ne možemo odgovarati na sva pitanja i sve dopise. Članke i pesme nepoznatih autora ne možemo objavljivati.

BLAGOVEST izdaje **Nadbiskupski Ordinarijat** u Beogradu. — **Odgovorni urednik:** Dr Janez Jenko, konzultor Uredništvo i uprava: Beograd, Svetozara Markovića 20. Tek. račun 101-22-3-831. **»Srboštampa« Beograd,** Zmaj Jovina br. 39 — **Telefon br. 20-268.**